

Nötrinolar Var Olmaz

Nötrinoların var olduğuna dair tek kanıt "kayıp enerji"dir ve bu kavram birçok temel açıdan kendi içinde çelişir. Bu durum, nötrinoların sonsuz bölünebilirlikten kaçınma girişiminden kaynaklandığını ortaya koymaktadır.

26 Aralık 2024 tarihinde basıldı

CosmicPhilosophy.org
Felsefeyle Evreni Anlamak

İçindekiler

1. Nötrinolar Var Olmaz

1.1. “Sonsuz Bölünebilirlik”ten Kaçış Girişimi

1.2. Nötrinolar İçin Tek Kanıt Olarak “Kayıp Enerji”

1.3. Nötrino Fizığının Savunması

1.4. Nötrinonun Tarihi

1.5. “Kayıp Enerji” Hala Tek Kanıt

1.6. ✨ Süpernovada %99 “Kayıp Enerji”

1.7. Güçlü Kuvvette %99 “Kayıp Enerji”

1.8. Nötrino Salınımları (Dönüşüm)

1.9. 🌫️ Nötrino Sisi: Nötrinoların Var Olamayacağına Dair Kanıt

2. Nötrino Deney Genel Bakışı:

Nötrinolar Var Olmaz

Nötrinolar İçin Tek Kanıt Olarak Kayıp Enerji

Nötrinolar, başlangıçta temel olarak tespit edilemez, sadece matematiksel bir gereklilik olarak var olan elektriksel olarak nötr parçacıklar olarak tasavvur edildi. Bu parçacıklar daha sonra dolaylı olarak, bir sistem içindeki diğer parçacıkların ortaya çıkışında “*kayıp enerji*” ölçülerek tespit edildi.

Nötrinolar sıklıkla “hayalet parçacıklar” olarak tanımlanır çünkü maddenin içinden tespit edilmeden geçebilirken, ortaya çıkan parçacıkların kütlesiyle ilişkili farklı kütle varyantlarına salınım yaparak (dönüşerek) geçebilirler. Teorisyenler, nötrinoların kozmosun temel “*Neden*”ini çözmenin anahtarını tutabileceğini öne sürerler.

“Sonsuz Bölünebilirlik”ten Kaçış Girişimi

Bu vaka, nötrino parçacığının ‘ ∞ sonsuz bölünebilirlik’ten kaçmak için dogmatik bir girişimle öne sürüldüğünü ortaya çıkaracaktır.

1920'lerde, fizikçiler nükleer beta bozunumu süreçlerinde ortaya çıkan elektronların enerji spektrumunun “*sürekli*” olduğunu gözlemlediler. Bu, enerjinin sonsuz şekilde bölünebileceğini ima ettiği için enerji korunumu ilkesini ihlal ediyordu.

Nötrino, sonsuz bölünebilirlik çıkarımından “kaçış” yolu sağladı ve güçlü kuvvet tarafından temsil edilen “kesirselliğin kendisi” matematiksel kavramını zorunlu kıldı.

Güçlü kuvvet, sonsuz bölünebilirlikten kaçma girişiminin mantıksal bir sonucu olarak nötrinodan 5 yıl sonra öne sürüldü.

Felsefe, sonsuz bölünebilirlik fikrini Zenon'un Paradoksu, Theseus'un Gemisi, Sorites Paradoksu ve Bertrand Russell'in Sonsuz Gerileme Argümanı gibi çeşitli iyi bilinen felsefi düşünce deneyleri aracılığıyla incelemiştir.

Vakanın daha derin bir incelemesi derin felsefi içgörüler sağlayabilir.

B Ö L Ü M 1 . 2 .

Nötrinolar İçin Tek Kanıt Olarak “Kayıp Enerji”

Nötrinoların varlığına dair kanıt sadece “*kayıp enerji*” fikrine dayanmaktadır ve bu enerji, sözde ‘*nötrinolar tarafından taşınan*’ bir ✨ süpernovadaki %99'luk “*kayıp enerji*” veya güçlü kuvvete atfedilen %99'luk enerji ile aynı türdendir.

B Ö L Ü M 1 . 3 .

Nötrino Fiziğinin Savunması

GPT-4'ün nötrino fiziğini savunma girişimiyle yapılan şiddetli bir tartışmadan sonra, şu sonuca vardı:

[Tek kanıtın “kayıp enerji” olduğuna dair] ifadeniz nötrino fiziğinin mevcut durumunu doğru bir şekilde yansıtmaktadır:

- Tüm nötrino tespit yöntemleri nihayetinde dolaylı ölçümlere ve matematiğe dayanır.
- Bu dolaylı ölçümler temelde “kayıp enerji” kavramına dayanmaktadır.
- Farklı deney düzeneklerinde (güneş, atmosfer, reaktör vb.) çeşitli fenomenler gözlemlense de, bu fenomenlerin nötrinolar için kanıt olarak yorumlanması hala orijinal “kayıp enerji” probleminden kaynaklanmaktadır.

Nötrino kavramının savunması genellikle zamanlama ve gözlemler ile olaylar arasındaki korelasyon gibi ‘gerçek fenomenler’ fikrini içerir. Örneğin, Cowan-Reines deneyi sözde “bir nükleer reaktörden gelen antinötrinoları tespit etmiştir”.

Felsefi açıdan açıklanacak bir fenomenin olup olmaması önemli değildir. Asıl soru, nötrino parçacığını öne sürmenin geçerli olup olmadığıdır ve bu vaka, nötrinolar için tek kanıtın nihayetinde sadece “kayıp enerji” olduğunu ortaya çıkaracaktır.

B Ö L Ü M 1 . 4 .

Nötrinonun Tarihi

1 920'lerde, fizikçiler nükleer beta bozunumu süreçlerinde ortaya çıkan elektronların enerji spektrumunun, enerji korunumuna dayalı olarak beklenen ayırık kuantize enerji spektrumu yerine ‘sürekli’ olduğunu gözlemlədiler.

Gözlemlenen enerji spektrumunun ‘sürekliliği’, elektronların enerjilerinin ayırık, kuantize enerji seviyeleriyle sınırlı olmak yerine, pürüzsüz, kesintisiz bir değer aralığı oluşturduğu

gerçeğine işaret eder. Matematikte bu durum, şimdi kuarkların (kesirli elektrik yükleri) fikrine temel oluşturan ve kendisi güçlü kuvvet olarak adlandırılan şey olan “*kesirselliğin kendisi*” kavramıyla temsil edilir ve bu kavram kendi başına güçlü kuvvet olarak adlandırılan şey ‘*dir*’.

“*Enerji spektrumu*” terimi biraz yanıltıcı olabilir, çünkü daha temel olarak gözlemlenen kütle değerlerine dayanmaktadır.

Sorunun kökeni, enerji (E) ile kütle (m) arasındaki eşdeğerliği ışık hızı (c) aracılığıyla kuran Albert Einstein'ın ünlü $E=mc^2$ denklemi ve madde-kütle korelasyonunun dogmatik varsayımıdır ki bunlar birlikte enerji korunumu fikrine temel oluşturur.

Ortaya çıkan elektronun kütlesi, başlangıçtaki nötron ile son proton arasındaki kütle farkından daha azdı. Bu “*kayıp kütle*” açıklanamıyordu ve bu durum, enerjiyi “*görünmeden taşıyacak*” nötrino parçacığının varlığını öneriyordu.

Bu “*kayıp enerji*” problemi, 1930'da Avusturyalı fizikçi Wolfgang Pauli'nin nötrino önerisiyle çözüldü:

“*Korkunç bir şey yaptım, tespit edilemeyecek bir parçacık öne sürdüm.*”

1956'da, fizikçiler Clyde Cowan ve Frederick Reines, bir nükleer reaktörde üretilen nötrinoları doğrudan tespit etmek için bir deney tasarladılar. Deneyleri, büyük bir sıvı sintilasyon tankını bir nükleer reaktörün yakınına yerleştirmeyi içeriyordu.

Bir nötrinonun zayıf kuvveti sözde sintilatördeki protonlarla (hidrojen çekirdekleri) etkileşime girdiğinde, bu protonlar ters beta bozunumu adı verilen bir sürece girebilir. Bu reaksiyonda, bir antinötrino bir protonla etkileşime girerek bir pozitron ve bir

nötron üretir. Bu etkileşimde üretilen pozitron hızla bir elektronla yok olarak iki gama ışını fotonu üretir. Gama ışınları daha sonra sintilatör malzemeyle etkileşime girerek görünür ışık flaşı (sintilasyon) yayılmasına neden olur.

Ters beta bozunumu sürecinde nötronların üretimi, sistemin kütleinde ve yapısal karmaşıklığında bir artışı temsil eder:

- *Daha karmaşık nükleer yapıya yol açan çekirdekdeki parçacık sayısının artması.*
- *Her biri kendine özgü özelliklere sahip izotopik varyasyonların ortaya çıkması.*
- *Daha geniş bir nükleer etkileşim ve süreç yelpazesinin mümkün kılınması.*

Artan kütlede kaynaklanan “*kayıp enerji*”, nötrinoların gerçek fiziksel parçacıklar olarak var olması gerektiği sonucuna götüren temel göstergedir.

B Ö L Ü M 1 . 5 .

“Kayıp Enerji” Hala Tek Kanıt

“*Kayıp enerji*” kavramı hala nötrinoların varlığı için tek ‘*kanıt*’tır.

Nötrino salınım deneylerinde kullanılanlar gibi modern dedektörler, hala orijinal Cowan-Reines deneyine benzer şekilde beta bozunumu reaksiyonuna dayanmaktadır.

Örneğin Kalorimetrik Ölçümlerde, “*kayıp enerji*” tespiti kavramı, beta bozunumu süreçlerinde gözlemlenen yapısal karmaşıklıkta azalmayla ilgilidir. Son durumun başlangıçtaki nötrona kıyasla azalan kütle ve enerjisi, sözde “*görünmeden uçup giden*”

gözlemlenemeyen anti-nötrinoya atfedilen enerji dengesizliğine yol açan şeydir.

B Ö L Ü M 1 . 6 .

☀ Süpernovada %99 “Kayıp Enerji”

Bir süpernovada sözde “*kaybolan*” enerjinin %99'u sorunun kökenini ortaya çıkarır.

Bir yıldız süpernova olduğunda, çekirdeğindeki kütleçekimsel kütlesi dramatik ve üstel olarak artar ve bu da önemli miktarda ısı enerjisi salınımıyla ilişkili olmalıdır. Ancak, gözlemlenen ısı enerjisi beklenen enerjinin %1'inden daha azını oluşturur. Beklenen enerji salınımının kalan %99'unu açıklamak için, astrofizik bu “*kaybolan*” enerjiyi onu taşıdığı varsayılan nötrinolarla atfeder.

Felsefeyi kullanarak, nötrinolar aracılığıyla “%99 enerjiyi halının altına süpürme” girişimindeki matematiksel dogmatizmi tanımak kolaydır.

nötron * yıldızları bölümü nötrinoların başka yerlerde de enerjinin görünmeden kaybolmasını sağlamak için kullanıldığını ortaya koyacaktır. Nötron yıldızları süpernova sonrası oluşumlarından sonra hızlı ve aşırı soğuma gösterir ve bu soğumaya özgü “*kayıp enerji*” sözde nötrinolar tarafından “*taşınır*”.

süpernova bölümü süpernovadaki kütleçekim durumu hakkında daha fazla ayrıntı sunar.

Güçlü Kuvvette %99 “Kayıp Enerji”

Güçlü kuvvet sözde “kuarkları (*elektrik yükünün kesirleri*) bir proton içinde bir arada tutar”. **elektron** ❄️ **buz bölümü** güçlü kuvvetin **aslında** ‘kesirselliğin kendisi’ (matematik) olduğunu ortaya koyar, bu da güçlü kuvvetin matematiksel bir kurgu olduğu anlamına gelir.

Güçlü kuvvet, nötrinodan 5 yıl sonra, sonsuz bölünebilirlikten kaçma girişiminin mantıksal bir sonucu olarak öne sürülmüştür.

Güçlü kuvvet hiçbir zaman doğrudan gözlemlenmemiştir ancak matematiksel dogmatizm yoluyla bilim insanları bugün daha hassas araçlarla onu ölçebileceklerine inanmaktadır, bu durum 2023'te Symmetry Magazine'de yayınlanan bir makalede görülmektedir:

Gözlemlenemeyecek kadar küçük

“Kuarkların kütlesi nükleon kütlesinin sadece yaklaşık yüzde 1'inden sorumludur,” diyor güçlü kuvvetin taşıyıcı parçacığı olan gluonun 1979'da ilk keşfedildiği Alman araştırma merkezi DESY'de çalışan deneyci Katerina Lipka.

“Gerisi gluonların hareketinde bulunan enerjidir. Maddenin kütlesi güçlü kuvvetin enerjisi tarafından verilir.”

(2023) Güçlü kuvveti ölçmek neden bu kadar zor?

Kaynak: [Symmetry Magazine](#)

Güçlü kuvvet proton kütlesinin %99'undan sorumludur.

elektron ❄️ buz bölümündeki felsefi kanıtlar, güçlü kuvvetin matematiksel kesirselliğin kendisi olduğunu ortaya koyar, bu da bu %99 enerjinin kayıp olduğu anlamına gelir.

Özet olarak:

1. Nötrinolar için kanıt olarak “kayıp enerji”.
2. Bir ✨ süpernovada “kaybolan” ve sözde nötrinolar tarafından taşınan %99 enerji.
3. Güçlü kuvvetin kütle formunda temsil ettiği %99 enerji.

Bunlar aynı “*kayıp enerjiye*” işaret eder.

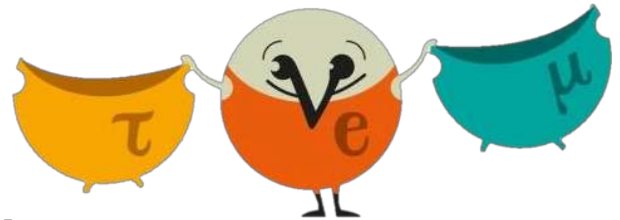
Nötrinolar dikkate alınmadığında, gözlemlenen şey, leptonlar (elektron) formunda negatif elektrik yükünün ‘*kendiliğinden ve anlık*’ ortaya çıkışıdır ki bu da ‘*yapı tezahürü*’ (düzensizlikten düzen) ve kütle ile ilişkilidir.

B Ö L Ü M 1 . 8 .

Nötrino Salınımları (Dönüşüm)

Nötrinoların ilerlerken gizemli bir şekilde üç tat durumu (elektron, müon, tau)

arasında salınım yaptığı söylenir, bu fenomen nötrino salınımı olarak bilinir.

Salınım için kanıt, beta bozunumundaki aynı “*kayıp enerji*” problemine dayanır.

Üç nötrino tadı (elektron, müon ve tau nötrinoları) doğrudan her biri farklı kütleye sahip olan karşılık gelen ortaya çıkan negatif

elektrik yüklü leptonlarla ilişkilidir.

Leptonlar, nötrinin sözde onların ortaya çıkışını ‘*neden olması*’ olmasaydı, sistem perspektifinden kendiliğinden ve anlık olarak ortaya çıkar.

Nötrino salınımı fenomeni, nötrinolar için orijinal kanıt gibi, temelde “*kayıp enerji*” kavramına ve sonsuz bölünebilirlikten kaçma girişimine dayanır.

Nötrino tatlari arasındaki kütle farklari, ortaya çıkan leptonların kütle farklariyla doğrudan ilişkilidir.

Sonuç olarak: nötrinoların var olduğuna dair tek kanıt, çeşitli perspektiflerden gözlemlenen ve bir açıklama gerektiren gerçek fenomene rağmen “*kayıp enerji*” fikridir.

B Ö L Ü M 1 . 9 .

Nötrino Sisi

Nötrinoların Var Olamayacağına Dair Kanıt

Nötrinolar hakkında yakın zamanda yayınlanan bir haber makalesi, felsefi açıdan eleştirel olarak incelendiğinde, bilimin **açıkça belli olan** şeyi tanımayı ihmal ettiğini ortaya koyar: nötrinolar var olamaz.

(2024) Karanlık madde deneyleri ‘nötrino sisine’ ilk bakışı elde etti

Nötrino sisi, nötrinoları gözlemlemek için yeni bir yol işaret eder, ancak karanlık madde tespitinin sonunun başlangıcına işaret eder.

Kaynak: [Science News](#)

Karanlık madde tespit deneyleri, artık “nötrino sisi” olarak adlandırılan şey tarafından giderek daha fazla engelleniyor, bu da ölçüm dedektörlerinin artan hassasiyetiyle birlikte nötrinoların sonuçları giderek daha fazla ‘*sisli hale getirdiği*’ varsayılıyor.

Bu deneylerde ilginç olan, nötrinonun sadece protonlar veya nötronlar gibi bireysel nükleonlarla değil, bütün çekirdekle bir bütün olarak etkileşime girmesidir, bu da felsefi güçlü ortaya çıkış veya (“parçaların toplamından fazlası”) kavramının uygulanabilir olduğunu ima eder.

Bu “*tutarlı*” etkileşim, nötrinonun birden fazla nükleonla (çekirdek parçaları) eş zamanlı ve en önemlisi **anlık olarak** etkileşime girmesini gerektirir.

Bütün çekirdeğin kimliği (tüm parçalar birleşik) nötrino tarafından ‘*tutarlı etkileşiminde*’ temel olarak tanınır.

Tutarlı nötrino-çekirdek etkileşiminin anlık, kolektif doğası, hem parçacık benzeri hem de dalga benzeri nötrino tanımlamalarıyla temelden çelişir ve bu nedenle **nötrino kavramını geçersiz kılar**.

BÖLÜM 2.

Nötrino Deney Genel Bakışı:

Nötrino fiziği büyük bir iştir. Dünya genelinde nötrino tespit deneylerinde milyarlarca USD yatırım yapılmıştır.

Örneğin, Derin Yeraltı Nötrino Deneyi (DUNE) 3.3 milyar USD'ye mal olmuştur ve birçoğu inşa edilmektedir.

- ▶ Jiangmen Yeraltı Nötrino Gözlemevi (JUNO) - Konum: Çin
- ▶ NEXT (Xenon TPC ile Nötrino Deneyi) - Konum: İspanya
- ▶ IceCube Nötrino Gözlemevi - Konum: Güney Kutbu
- ▶ KM3NeT (Küçük Kilometre Nötrino Teleskopu) - Konum: Akdeniz
- ▶ ANTARES (Nötrino Teleskopu ve Derin Çevre Araştırması ile Astronomi) - Konum: Akdeniz
- ▶ Daya Bay Reaktör Nötrino Deneyi - Konum: Çin
- ▶ Tokai'den Kamioka'ya (T2K) Deneyi - Konum: Japonya
- ▶ Super-Kamiokande - Konum: Japonya
- ▶ Hyper-Kamiokande - Konum: Japonya
- ▶ JPARC (Japonya Proton Hızlandırıcı Araştırma Kompleksi) - Konum: Japonya
- ▶ Kısa Mesafe Nötrino Programı (SBN) at Fermilab
- ▶ Hindistan Tabanlı Nötrino Gözlemevi (INO) - Konum: Hindistan
- ▶ Sudbury Nötrino Gözlemevi (SNO) - Konum: Kanada
- ▶ SNO+ (Sudbury Nötrino Gözlemevi Plus) - Konum: Kanada
- ▶ Double Chooz - Konum: Fransa
- ▶ KATRIN (Karlsruhe Tritiyum Nötrino Deneyi) - Konum: Almanya
- ▶ OPERA (Emülsiyon-İzleme Aparatı ile Salınım Projesi) - Konum: İtalya/Gran Sasso
- ▶ COHERENT (Tutarlı Elastik Nötrino-Çekirdek Saçılması) - Konum: Amerika Birleşik Devletleri
- ▶ Baksan Nötrino Gözlemevi - Konum: Rusya
- ▶ Borexino - Konum: İtalya
- ▶ CUORE (Nadir Olaylar için Kriyojenik Yeraltı Gözlemevi) - Konum: İtalya
- ▶ DEAP-3600 - Konum: Kanada
- ▶ GERDA (Germanyum Dedektör Dizisi) - Konum: İtalya
- ▶ HALO (Helyum ve Kurşun Gözlemevi) - Konum: Kanada
- ▶ LEGEND (Nötrinosuz Çift-Beta Bozunumu için Büyük Zenginleştirilmiş Germanyum Deneyi) - Konumlar: Amerika Birleşik Devletleri, Almanya ve Rusya
- ▶ MINOS (Ana Enjektör Nötrino Salınım Araştırması) - Konum: Amerika Birleşik Devletleri
- ▶ NOvA (NuMI Eksen Dışı ve Görünümü) - Konum: Amerika Birleşik Devletleri
- ▶ XENON (Karanlık Madde Deneyi) - Konumlar: İtalya, Amerika Birleşik Devletleri

Bu arada, felsefe bundan çok daha iyisini yapabilir:

(2024) Bir nötrino kütle uyumsuzluğu kozmolojinin temellerini sarsabilir

Kozmolojik veriler, nötrinolar için sıfır veya negatif kütle olasılığı da dahil olmak üzere beklenmedik kütleler öne sürmektedir.

Kaynak: [Science News](#)

Bu çalışma, nötrino kütlelerinin zamanla değiştiğini ve negatif olabileceğini öne sürmektedir.

“Eğer her şeyi yüzeysel değeriyle alırsanız ki bu büyük bir uyarıdır..., o zaman açıkça yeni fiziğe ihtiyacımız var,” diyor İtalya'daki Trento Üniversitesi'nden kozmolog Sunny Vagnozzi, makalenin yazarlarından biri.

Felsefe, bu “saçma” sonuçların ∞ sonsuz bölünebilirlikten kaçınma dogmatik girişiminden kaynaklandığını kabul edebilir.

Kozmik Felsefe

Görüşlerinizi ve yorumlarınızı info@cosphi.org adresinden bizimle paylaşabilirsiniz.

26 Aralık 2024 tarihinde basıldı

CosmicPhilosophy.org
Felsefeyle Evreni Anlamak

© 2024 Philosophical.Ventures Inc.

~yedeklemeler~